

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 25-27, 2024**

**BARCELONA
2024**

EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

25-27 March 2024

Barcelona, Spain

2024

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “European congress of scientific achievements” (March 25-27, 2024) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2024. 240 p.

ISBN 978-84-15927-35-8

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European congress of scientific achievements. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-congress-of-scientific-achievements-25-27-03-2024-barselona-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Barca Academy Publishing ®

©2024 Authors of the articles

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ УВ'ЯЗНЕННЯ

Прудка Лілія Миколаївна

канд.пед. н.

викладач закладу вищої освіти
кафедри загальної і медичної психології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця

Вступ. Умови ув'язнення, характеризуючись високим рівнем стресу, обмеженнями та складнощами соціальної адаптації, вимагають глибшого розуміння механізмів, які можуть сприяти позитивній соціалізації в'язнів. Емоційний інтелект, як здатність особи усвідомлювати, виражати, розуміти, регулювати та використовувати емоції ефективно в соціальних взаємодіях, вважається потенційно важливим фактором, що сприяє адаптації та реабілітації ув'язнених.

Незважаючи на значний обсяг досліджень емоційного інтелекту в різних соціальних та освітніх контекстах, вивчення його впливу на процеси соціалізації в умовах ув'язнення залишається недостатньо дослідженим. Розуміння того, як ЕІ може впливати на здатність ув'язнених до соціалізації, адаптації та подолання негативних наслідків ув'язнення, є критично важливим для розробки ефективних програм психологічної підтримки та реабілітації.

Таким чином, актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю глибшого вивчення емоційного інтелекту як потенційного інструменту підвищення ефективності соціалізації ув'язнених, що може сприяти їхній більш успішній реінтеграції в суспільство.

Мета дослідження – вивчення впливу емоційного інтелекту на процеси соціалізації осіб, що перебувають в умовах ув'язнення.

Матеріали і методи дослідження. У контексті даної проблематики були застосовані теоретичні методи дослідження, які охоплюють аналіз та синтез наукової літератури, концептуальний аналіз понять «емоційний інтелект» та

«соціалізація в умовах ув'язнення», а також систематизацію та узагальнення існуючих досліджень у даній сфері. Ці методи дозволили глибоко проаналізувати наявні теоретичні підходи до вивчення емоційного інтелекту, його структури та функцій, а також визначити його роль у процесах адаптації та соціалізації осіб у специфічних умовах ув'язнення.

Результати та обговорення. Термін «емоційний інтелект» увійшов до психологічного дискурсу вже давно, проте продовжує залишатися предметом зацікавленості численних дослідників. Перші кроки у дослідженні цієї психологічної концепції були зроблені у 1983 році, коли вчений Г. Гарднер представив ключові аспекти емоційного інтелекту у своїй монографії «Структури розуму». Г. Гарднер висунув ідею про те, що інтелект не є монолітним поняттям, а складається з декількох підвидів, кожен з яких має істотний вплив на життєвий шлях індивіда. В результаті своїх досліджень вчений виокремив сім видів інтелекту: словесний, логічно-математичний, просторовий, руховий, музичний, а також емоційний, який він поділив на внутрішньоособистісний та міжособистісний аспекти. Міжособистісний інтелект уже був розглянутий у психологічній науці як соціальний інтелект чи соціальна компетентність, що описує здатність індивіда ефективно взаємодіяти з іншими. У контрасті до нього, внутрішньоособистісний інтелект охарактеризований як здатність до самопізнання, самореалізації та самомотивації для досягнення особистісного успіху.

Дослідження концепції емоційного інтелекту, ініційоване Гарднером, отримало подальший розвиток у працях таких вчених, як Дж. Мейер і П. Селовей. Ці автори детально розглянули емоційний інтелект, виділивши п'ять ключових вмінь, притаманних особам з розвиненим емоційним інтелектом. Основоположним стала здатність індивіда до глибокого усвідомлення власних емоцій, що є фундаментом для їх ефективного управління та контролю. Ця уміння відіграє вирішальну роль, оскільки усвідомлення причин емоційних реакцій сприяє кращому впорядкуванню власних переживань і розумінню їх походження.

Вміння до свідомого регулювання емоцій, яке є другою ключовою здібністю, включає зниження власної тривожності, негативних емоцій та стресу. Люди, які мають цю здатність, здатні ефективніше і швидше подолати негативні стани, уникнути почуття дистресу та знайти способи для самозаспокоєння.

Третім аспектом емоційного інтелекту є здатність мотивувати себе. Це проявляється у вмінні особистості спрямувати емоції на досягнення цілей, прагнення до нових звершень та творчості. Важливим елементом тут є самодисципліна, здатність відкладати миттєві задоволення для реалізації довгострокових цілей, що є вирішальним для успішності діяльності.

Четверта здібність, що входить до складу емоційного інтелекту, стосується розуміння емоцій, які виникають у інших людей. Це вміння емпатії дозволяє бути більш відчутним до нюансів міжособистісного спілкування і здатним до розпізнавання тонких соціальних сигналів.

П'ятим компонентом, що визначає емоційний інтелект, є здатність підтримувати позитивні відносини з оточенням, вважаючи це мистецтвом позитивного спілкування з іншими. Ця соціальна навичка, яка включає в себе вміння керувати емоціями у взаємодії, також визнана як ключова для лідерських якостей та ефективного міжособистісного спілкування, підкреслюючи значення розвиненого соціального інтелекту для успішної взаємодії.

Вчені визначають емоційний інтелект як здатність обробляти інформацію, яка тісно пов'язана з емоціями, та використовувати самі емоції як інструмент для спрощення когнітивних процедур, розв'язання актуальних проблем чи виконання завдань. Ключовою перевагою розвиненого емоційного інтелекту є здатність індивіда зауважувати та адаптуватися до дрібних внутрішніх та зовнішніх перетворень. Особливо цікавим є припущення, що навіть негативні емоції можуть бути мобілізовані не тільки в індивідуальних цілях, але й для впливу на інших осіб з метою досягнення певних цілей.

Емоційний інтелект (EI) в умовах ув'язнення набуває особливого

значення, враховуючи, що середовище пенітенціарних установ часто характеризується різким обмеженням особистої свободи, високим рівнем стресу та зменшенням можливостей для соціальних контактів. Ці фактори можуть суттєво впливати на психологічне становище та емоційний стан ув'язнених, підвищуючи ризик розвитку емоційних розладів та соціальної ізоляції.

У цьому контексті, емоційний інтелект може виступати як ключовий фактор, що сприяє адаптації особистості до умов ув'язнення. Особи з високим рівнем ЕІ здатні краще розуміти та аналізувати як власні емоційні стани, так і емоції оточуючих. Це усвідомлення дозволяє їм ефективніше керувати власними реакціями на стресові події, знижувати рівень тривожності та запобігати розвитку депресивних станів.

Крім того, володіння навичками емоційного інтелекту сприяє розвитку емпатії, яка є важливим елементом для побудови позитивних міжособистісних взаємин у складних умовах пенітенціарної ізоляції. Емпатія допомагає ув'язненим краще розуміти потреби та емоційні стани інших, сприяючи формуванню взаємопідтримки та зниженню конфліктності в колективі.

Важливим аспектом є також здатність до саморегуляції емоцій, яка дозволяє особам у умовах ув'язнення адекватно реагувати на стрес, знаходити конструктивні способи вирішення конфліктів та адаптуватися до змінених умов життя без значної шкоди для власного емоційного благополуччя.

Таким чином, розвиток та підтримка емоційного інтелекту в умовах ув'язнення можуть відігравати вирішальну роль у забезпеченні психологічної резиліентності, соціальної адаптації та загального благополуччя ув'язнених, сприяючи їхній успішній соціалізації та подальшій реінтеграції в суспільство.

Розуміння та керування власними емоціями стає особливо значущим у контексті ув'язнення, де індивіди зіштовхуються з унікальними викликами та стресорами. Емоційний інтелект (ЕІ) надає ув'язненим інструменти для глибшого усвідомлення своїх емоційних переживань, що є важливим елементом саморегуляції та управління особистісними реакціями. Здатність

точно ідентифікувати свої емоції та розуміти їхні причини дозволяє ув'язненим не лише впоратися з моментальними викликами, але й стратегічно підходити до власної емоційної відповіді на складні обставини.

Індивіди з високим рівнем ЕІ мають здібність до самоаналізу, що сприяє кращому розумінню емоційних патернів та впливу зовнішніх подій на власний емоційний стан. Це, у свою чергу, дозволяє їм ефективно керувати своїми реакціями в стресових ситуаціях, знижуючи рівень внутрішньої напруги та тривожності. Така здатність не тільки сприяє поліпшенню загального благополуччя, але й підвищує стійкість до стресу, що є критично важливим в умовах обмеження свободи.

Окрім цього, управління емоціями з використанням ЕІ включає здатність до емоційного самовираження та комунікації в соціальному контексті, що допомагає ув'язненим налагоджувати позитивні взаємодії з іншими. Володіння навичками ефективного емоційного самоконтролю сприяє зменшенню конфліктів та підтриманню психологічної рівноваги, що є основою для позитивної соціалізації та адаптації до життя в умовах ув'язнення.

Важливою складовою емоційного інтелекту є емпатія, яка відіграє ключову роль у розвитку конструктивних соціальних взаємодій, особливо в умовах ув'язнення, де обмежене середовище та високий рівень стресу можуть загострювати емоційні напруження. Особи, що володіють високим рівнем емпатії, здатні глибше розуміти емоції та потреби своїх співув'язнених, що сприяє створенню атмосфери довіри, взаємодопомоги та взаєморозуміння. Така атмосфера є вирішальною для психологічної стабільності та виживання особи в умовах ізоляції, оскільки соціальна підтримка відіграє важливу роль у збереженні психологічного здоров'я.

В контексті адаптації та соціалізації, емоційний інтелект є незамінним інструментом, який дозволяє ув'язненим ефективно адаптуватися до життя в умовах обмеженої свободи, знижуючи рівень стресу та покращуючи власне благополуччя. Особи з розвиненим ЕІ вміють краще інтегруватися у нове соціальне середовище, встановлювати стійкі позитивні стосунки та сприяти

загальному добробуту всередині пенітенціарної спільноти. Це не тільки сприяє їхній особистій адаптації, але й має позитивний вплив на загальний моральний клімат установи, формуючи основу для більш ефективної соціалізації та подальшої реінтеграції в суспільство після звільнення.

Таким чином, розвиток емпатії та емоційного інтелекту в цілому може вважатися важливим аспектом психологічної підготовки та реабілітації ув'язнених, спрямованого на зменшення конфліктності, підвищення взаєморозуміння та забезпечення більш гармонійної адаптації до умов ув'язнення.

Висновки. Отже, емоційний інтелект займає центральне місце у процесах соціалізації та адаптації індивідів у специфічних умовах ув'язнення, виступаючи як ключовий фактор, що забезпечує ефективне управління емоціями, розвиток емпатії, та позитивні міжособистісні взаємодії. Завдяки здатності глибше розуміти та контролювати власні емоції, а також виявляти розуміння та співчуття до емоційних станів інших, особи з розвиненим емоційним інтелектом мають кращі перспективи для адаптації до життя у в'язниці та подальшої реінтеграції в суспільство.